

P R A V I L N I K
**O USLOVIMA ODSTUPANJA ZA UPIS U REGISTAR SUBJEKATA U POSLOVANJU
SA HRANOM KOJI SE ODNOSE NA SUBJEKTE U POSLOVANJU SA HRANOM KOJI
IMAJU MALI OBIM PROIZVODNJE HRANE NEŽIVOTINJSKOG I MJEŠOVITOG
PORIJEKLA I PIĆA**

Član 1.

(Predmet)

Ovim pravilnikom propisuju se dozvoljena odstupanja u ispunjavanju uslova za higijenu koji se odnose na objekte, prostorije i opremu za subjekte u poslovanju sa hranom koji imaju mali obim proizvodnje, prerade i prometa hrane, ili koji proizvode tradicionalne proizvode, ili koriste tradicionalne metode proizvodnje.

Član 2.

(Izuzimanje od odredbi)

Odredbe ovog pravilnika ne primjenjuju se na primarnu proizvodnju, pripremu, rukovanje ili skladištenje hrane namijenjene za upotrebu u sopstvenom domaćinstvu.

Član 3.

(Definicija malog subjekta)

Subjekat u poslovanju sa hranom koji ima mali obim proizvodnje, prerade i prometa hrane (u daljem tekstu: mali subjekat) je pravno lice, zadružna, udruženje, obrtnik ili fizičko lice koji proizvodi, prerađuje i stavlja u promet hranu u količinama propisanim ovim pravilnikom.

Član 4.

(Značenje pojmova)

Pojedini pojmovi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- manifestacije su sajmovi, izložbe i drugi događaji kojima maloprodaja nije glavni cilj, ali su povezani sa pružanjem usluga i direktnom prodajom hrane krajnjem potrošaču, na kojim se prodaju proizvodi koji su povezani sa prirodom manifestacije, na mjestu koje organizator odredi,
- domaćinstvo predstavlja pružanje ugostiteljskih usluga u poslovima domaće radnosti, ili seoskom turističkom domaćinstvu koje su povezane sa seoskim ili ruralnim prehrabbenim ili gastronomskim tradicijama i ponuda hrane na mjestu proizvodnje na gazdinstvu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje turizam.

Član 5.

(Količine proizvoda)

Propisane količine proizvoda koje mali subjekat stavlja u promet, navedeni su u Prilogu ovog pravilnika, koji čini njegov sastavni dio.

Član 6.

(Upis u Registar subjekata u poslovanju s hranom)

- Mali subjekt je dužan je da se upiše u Registar subjekata u poslovanju s hranom (u dalnjem tekstu: Registar SPH).
- Upis u Registar SPH se vrši na osnovu Pravilnika o registraciji i odobravanju objekata za proizvodnju hrane neživotinjskog i mješovitog porijekla i pića.

Član 7.

(Uslovi za objekte i opremu)

- (1) Proizvodnja i prerada hrane vrši se u objektu koji je zidan ili montažni, izrađen od čvrstog i nezapaljivog materijala i omogućava očuvanje kvaliteta i senzornih osobina sirovina, repromaterijala, poluproizvoda i gotovih proizvoda.
- (2) Mali subjekat u objektu treba da obezbjedi:
- a) prostor i opremu za prijem i skladištenje sirovina,
 - b) prostor i opremu za proizvodnju,
 - c) da su unutrašnje površine napravljene od materijala koji su nepropusni, neupijajući, perivi i neutrojni kao što su keramičke pločice, plastični paneli, epoksi smole, uljane bolje dozvoljene u proizvodnji hrane i sl., koje omogućavaju odgovarajuće održavanje, čišćenje i/ili dezinfekciju prostorija,
 - d) odvojen ulaz i izlaz, ili korišćenje istog ulaza i izlaza za sirovine, ambalažu, gotove proizvode, i nebezbjedne proizvode i za zaposlene, uz odgovarajuću vremensku odvojenost,
 - e) da različite tehnološke faze proizvodnje, odnosno proizvodnja različitih proizvoda može da se obavlja u istoj prostoriji ako se primjenjuje vremensko odvajanje i sprovodi čišćenje, pranje i dezinfekcija između proizvodnih faza ili izrade različitih proizvoda,
 - f) da sirovine, prerađeni proizvod, ambalaža, dodaci, pomoćni materijali i povratna ambalaža mogu da se skladište u istom prostoru pod uslovom da su prostorno odvojeni, upakovani, zatvoreni i jasno označeni i da su preduzete sve neophodne mјere da se spriječi moguća kontaminacija,
 - g) spriječavanje ili smanjenje kontaminacije putem zraka (mrežice na prozorima i vratima, zračne zavjese, infralampe i sl.,
 - h) prirodnu ili vještačku ventilaciju (prozori, ventilacijski otvori ili klima uređaji),
 - i) odvojenu opremu za pranje hrane od opreme za pranje ruku (sudoper za hranu i posuđe odvojen od umivaonika za ruke),
 - j) garderobu za presvlačenje radnika, koja može biti i van objekta za proizvodnju, ali unutar proizvodnog kruga objekta,
 - k) toalet za radnike sa opremom za pranje i dezinfekciju ruku, koji može biti i van objekta za proizvodnju, ali unutar proizvodnog kruga objekta,
 - l) hladnu i toplu vodu (dokazati higijensku ispravnost vode¹),
 - m) učinkovito odstranjivanje otpadaka hrane (kanta s poklopcom u prostoriji za preradu, kontejneri izvan prostora i redovan odvoz smeća).
 - n) proizvodni prostor treba da ima odvod otpadne vode tako da se otpadna voda ne zadržava po podnoj površini, već da se odvodi kroz sливнике u kanalizacioni sistem, odnosno u sistem otpadnih voda ili jamu za prikupljanje otpadnih voda.
 - o) izuzetno od tačke n) ovog člana, ako proizvodni prostor ne posjeduje odvod otpadne vode, potrebno je na drugi način obezbijediti transfer otpadne vode u kanalizacioni sistem, odnosno u sistem otpadnih voda, ili jamu za prikupljanje otpadnih voda.
- (3) Posuđe, pribor i oprema mogu da se čiste, Peru i dezinfikuju i čuvaju u proizvodnom prostoru pod uslovom da postoje i primjenjuju se odgovarajuće procedure za sprečavanje kontaminacije.
- (4) Prostori za skladištenje ambalaže, dodataka, pomoćnog materijala, povratne ambalaže i sredstava za čišćenje, pranje i dezinfekciju mogu da budu i van objekta za proizvodnju, ali unutar proizvodnog kruga objekta.
- (5) Prodajni prostor treba da odvojen od proizvodnog prostora, ali može biti u krugu proizvodnog objekta.

¹ Dokaz o ispravnosti vode koja nije iz sistema javnog vodovoda najmanje kvartalno (bunar, čatrnja i dr.)

Član 8.

(Uslovi za objekte u poslovanju sa tradicionalnim proizvodima)

- (1) Subjektu u poslovanju sa hranom koji proizvodi tradicionalne proizvode ili koristi tradicionalne metode proizvodnje dozvoljena su odstupanja pri izgradnji, uređenju i opremanju objekata u poslovanju sa hranom i odstupanja od opštih i posebnih uslova higijene hrane, a to se odnosi na:
 - a) izgradnju, raspored i veličinu prostorije,
 - b) materijal i površine podova, zidova, plafona, prozora i vrata,
 - c) alat, pribor i opremu za proizvodnju,
 - d) pribor i opremu za pranje, čišćenje i dezinfekciju,
 - e) držanje pribora i opreme za pranje, čišćenje i dezinfekciju.
- (2) Objekti iz stava 1. ovog člana mogu da imaju zidove, plafone i vrata od prirodnih materijala, koji nisu glatki, nepropusni, neupijajući ili otporni na koroziju, uključujući i prirodne geološke zidove, plafone i podove.
- (3) Alat, pribor i oprema ne moraju biti izrađeni od glatkog, lakoperivog i materijala koji su otporni na koroziju, kao što su drvo, kamen i drugi materijali koji se tradicionalno koriste u proizvodnji, zrenju, sušenju i skladištenju proizvoda.
- (4) Alat, pribor i oprema redovno se održavaju, čiste i, po potrebi, dezinfikuju, tako da se spriječi opasnost od kontaminacije hrane.
- (5) Mjere i učestalost čišćenja i dezinfekcije prostorije mogu da se prilagode proizvodnim aktivnostima, uzimajući u obzir njihovu specifičnu ambijentalnu floru, pod uslovom da se postižu ciljevi u skladu sa propisima o hrani.

Član 9.

(Skladištenje i uklanjanje otpadnog materijala)

Skladištenje i uklanjanje otpadnog materijala iz objekata za proizvodnju hrane vrši se u skladu sa propisima kojim se uređuje upravljanje otpadom.

Član 10.

(Oprema i uređaji)

- (1) Za proizvodnju, preradu i promet hrane koriste se odgovarajuće posuđe, pribor, oprema i uređaji, u zavisnosti od vrste i obima poslovanja.
- (2) Posuđe, pribor, oprema i uređaji iz stava 1. ovog člana napravljeni su od materijala namijenjenog za kontakt sa hranom.
- (3) Oprema i uređaji iz stava 1. ovog člana treba da ispunjavaju uslove utvrđene propisom o higijeni hrane, izuzev opreme iz člana 7. ovog pravilnika.

Član 11.

(Proizvođačka specifikacija)

- (1) Mali subjekat prije početka proizvodnje donosi proizvođačku specifikaciju.
- (2) Proizvođačka specifikacija iz stava 1. ovog člana sadrži:
 - a) evidencijski broj specifikacije,
 - b) naziv proizvoda,
 - c) grupu kojoj proizvod pripada,
 - d) datum donošenja proizvođačke specifikacije,
 - e) datum početka proizvodnje po predmetnoj proizvođačkoj specifikaciji,
 - f) deklaraciju i podatke o hranjivoj vrijednosti,
 - g) kratak opis tehnološkog postupka proizvodnje,

- h) podatke o sirovini i dodatim sastojcima,
- i) podatke o učešću osnovnih sastojaka u odnosu na neto količinu proizvoda,
- j) senzorna svojstva proizvoda i
- k) izvještaj o analizi odgovarajućih parametara specifičnih za proizvod.

**Član 12.
(Evidencija)**

- (1) Mali subjekat, u pisanom ili elektronskom obliku, vodi evidenciju o proizvedenoj količini, vrsti proizvoda, datumu proizvodnje, mjestu i količini isporučenih proizvoda.
- (2) Mali subjekat evidenciju iz stava 1. ovog člana čuva dvije godine u krugu proizvodnog objekta.

**Član 13.
(Stupanje na snagu)**

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj: _____

Datum: _____ godine

Ministar,

mr.sci. Šemsudin Dedić, s.r.

P R I L O G
KOLIČINE HRANE KOJE MALI SUBJEKAT MOŽE DA PROIZVEDE

Vrsta hrane	Jed. mjere	Količina (godišnje)
Proizvodi od termički obrađenog voća (džem, pekmez, marmelada i sl.)	kg	10.000
Sušeno i kandirano voće	kg	16.000
Voćni sokovi	l	16.000
Proizvodi od termički obrađenog povrća (ajvar, pindjur, pire sl.)	kg	8.000
Biološki konzervisano povrće (kiseli kupus, salata, turšija i sl.)	kg	20.000
Marinirano povrće (marinirano u sirćetnoj kiselini)	kg	20.000
Sušeno povrće	kg	4.000
Sušeno aromatično i začinsko bilje	kg	4.000
Sušene ili marinirane gljive	kg	4.000
Hladno cijeđena biljna ulja	l	8.000
Ostali biljni napici od povrća i dr. biljaka	l	16.000
Namazi biljnog porijekla (humus i sl.)	kg	4.000
Ostali termički obrađeni biljni proizvodi (pržene sjemenke i sl.)	kg	16.000
Proizvodi dobijeni mljevenjem ili usitnjavanjem orašastih plodova, maka, susama, lana i sl., kao i oljušteni, usitnjeni biljni proizvodi u svježem stanju ili zamrznuti, kao što je sjeckano voće i povrće, pomfrit i sl.	kg	4.000
Brašno	kg	32.000
Hljeb, peciva, kolači i ostali pekarski proizvodi	kg	20.000
Tjestenina (svježa i sušena)	kg	20.000
Pivo	l	50.000

O B R A Z L O Ž E N J E

I - PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje Pravilnika o uslovima odstupanja za upis u Registar subjekata u poslovanju sa hranom koji se odnose na subjekte u poslovanju sa hranom koji imaju mali obim proizvodnje hrane neživotinjskog i mješovitog (u daljem tekstu: Pravilnik) sadržan je u članu 24. Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04), kojim je propisano da će Agencija za sigurnost hrane BiH (u daljem tekstu: Agencija), u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta, donijeti provedbene propise kojima će se utvrditi vrsta objekata za koje je potrebno provesti postupak odobravanja, te rok u kojem će subjekti koji već posluju s hranom u objektima koji podliježu postupku odobravanja udovoljiti uslovima propisanim posebnim propisima. Članom 7. Pravilnika o higijeni hrane („Službeni glasnik BiH“, broj 4/13) je propisano da SPH moraju osigurati da objekte odobri nadležni organ entiteta, odnosno Brčko Distrikta nakon najmanje jednog pregleda na licu mjesta, ako se navedeno odobrenje zahtijeva na osnovu posebnih propisa.

II - RAZLOZI DONOŠENJA I OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Razlog za donošenje Pravilnika je obaveza usklađivanja propisa o hrani sa odredbama propisa Evropske unije, a u vezi s tim i uspostavljanje jedinstvenog registra subjekata u poslovanju s hranom na nivou Bosne i Hercegovine, gdje će svaki nivo vlasti u skladu sa svojim nadležnostima „dati svoj doprinos“ u realizaciji navedenih aktivnosti.

Shodno navedenom, Agencija je nabavila aplikaciju za registraciju SPH, ali na državnom nivou još uvijek nije donesen propis u skladu sa članom 24. Zakona o hrani. Entitet Republika Srpska je pitanje uslova odstupanja za upis u Registar subjekata u poslovanju sa hranom koji se odnose na subjekte u poslovanju sa hranom koji imaju mali obim proizvodnje hrane, propisala Pravilnikom o uslovima odstupanja koja se odnose na subjekte u poslovanju sa hranom koji imaju mali obim proizvodnje („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 27/19).

Federacija BiH je donijela propis za registraciju SPH i odobravanje objekata za proizvodnju hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje, ali nema poseban propis za registrovanje SPH malog obima proizvodnje hrane neživotinjskog i mješovitog porijekla i uslove za odstupanje.

Pravilnikom je propisana definicija malog subjekta, količine proizvoda koje mali subjekat može staviti u promet, obaveza upisivanja u Registar SPH, uslovi odstupanja za objekte i opremu, kao i posebni uslovi za objekte u poslovanju sa tradicionalnim proizvodima, skladištenje i uklanjanje otpadnog materijala, uslovi za opremu i uređaje, obaveza donošenja proizvođačke specifikacije prije početka proizvodnje, obaveza vođenja evidencije o proizvodnji, kao i rok stupanja na snagu.

Imajući u vidu naprijed navedeno, cilj donošenja ovog Pravilnika je i da se, do donošenja državnog propisa, izradi jedinstven federalni propis koji je usklađen sa propisima EU, a na osnovu kojeg se može postupati vezano za registraciju i/ili odobravanje objekata SPH malog obima proizvodnje.

IV - USKLAĐENOST PROPISA SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Usklađivanje Pravilnika o registraciji subjekata u poslovanju s hranom i odobravanju objekata za proizvodnju hrane neživotinjskog i mješovitog porijekla UREDBOM (EZ) br. 852/2004 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 29. aprila 2004. o higijeni hrane

V - PROVJERA PROVOĐENJA

Službena kontrola i inspekcijski nadzor će se provoditi na način kako je to propisano važećim zakonskim i podzakonskim propisima.

VI – KONSULTACIJE PRI IZRADI PROPISA

Pri izradi Pravilnika tražena su mišljenja Agencije, Federalnog ministarstva zdravstva, Federalnog ministarstva trgovine, Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, nadležnih kantonalnih ministarstava, jedinica lokalne samouprave (općina i gradova) i Privredne komore FBiH-Sekcija za prehrambenu industriju. Pored dostavljanja na mišljenje navedenim institucijama, Pravilnik je postavljen na zvaničnu web stranicu Ministarstva.

VII – FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje odredbi Pravilnika nisu potrebna dodatna finansijska sredstva.